

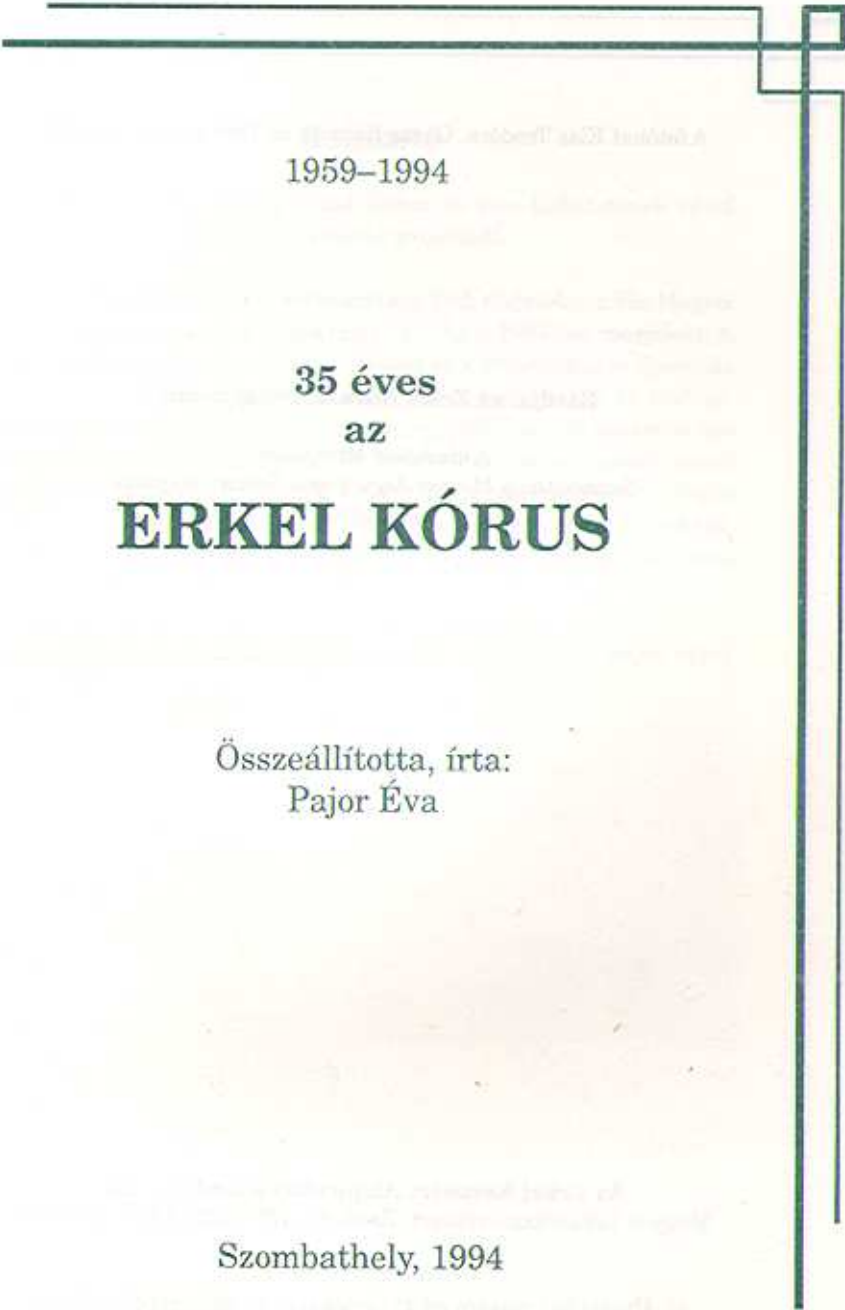
1959–1994

35 éves

az

ERKEL KÓRUS

1959–1994

35 éves
az
ERKEL KÓRUS

Összeállította, írta:
Pajor Éva

Szombathely, 1994

A fotókat Kiss Teodóra, Garas Kálmán és Tóth Imre készítette.

Kiadja: az Erkel Kórusért Alapítvány

A kiadvány létrejöttét
Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata
támogatta

Az Erkel Kórusért Alapítvány számlaszáma:
Magyar Takarékszövetkezeti Bank Rt. 479-98928-19247713-9009

Az Alapítvány részére adott támogatás az adóalapból leírható

BEVEZETŐ

A következő oldalakon az Erkel Kórus 35 éves történetének rövid összefoglalását olvashatja a Tisztelt Érdeklődő.

Az első 25 év (1959–1984) hű krónikása Tóth Gabriella, a Vas Megyei Levéltár munkatársa, a kórus tagja volt. Az ő, 1984-ben megjelent, A Szombathelyi 17. számú Volán Vállalat és a Művelődési és Sportház ERKEL FERENC KÓRUSA c. munkája szolgált alapul az első negyedszázad történetének rövidített, a nagyobb szabású eseményekre koncentráló összefoglalásához. Az 1984–89-es időszak eseményeivel Hegyi István egészítette ki Tóth Gabriella munkáját az 1989-ben megjelentetett hasonló című kiadványban. Ezen időszak krónikájának összefoglalását még Horváth Rezső, a volt karnagy segítette megjegyzésekkel, kiegészítésekkel.

Az utóbbi öt esztendő eseményeiről pedig igyekeztünk teljes képet adni.

AZ ELSŐ HÁROM ÉVTIZED

1959. január 25-én a Városi Kultúrházban – a mai Savaria Múzeum nagytermében – 40 zeneiskolás kislány és pedagógus Pergolesi Stabat Materével köszöntötte a Zeneiskolát fennállásának 50. évfordulója alkalmából. A növendékzenekart és a kórust Schmidt Mihály karnagy vezette.

Az énekkar már ez év tavaszán vegyeskarrá bővült lelkes pedagógusok és zenebarátok csatlakozásával. Júniusban hivatalosan is megalakult a Zenebarátok Kórusa. Fenntartója a Bartók Béla Állami Zeneiskola, karnagya Schmidt Mihály lett.

Próba után – a kórus „állandó munkásai”, 1962

Sikereik elismeréseként az együttest Vas Megye Tanácsa 1960-ban a megyei tanács kórusává nyilvánította, nevét pedig az Erkel-év emlékére Erkel Kórusra változtatta.

A lelkesedés 1961–62-ben apadni látszott; a 80 fős létszámból mintegy 40–45 tag jelentette a kórus magját. Mégis sor kerülhetett nem-

csak az első rádiószereplésre – 1963. július 15-én a „Zenés séta Szombathelyen” c. műsorban –, de a Varázsfuvola c. opera első előadására is szeptember 8-án, amely produkciónak azután sok éven át rendszeres közreműködője volt a kórus.

1964-ben az akkor egyéves Művelődési és Sportház vette át a fenntartó szerepét. A kórus vállalta, hogy részt vesz az országos kórusmozgalom keretei között zajló minősítési rendszer versenyein, operas és oratórium-előadásokon, különböző ünnepségeken.

A Népművelési Intézet minősítési rendszere a 63/64-es évadban lépett életbe. Az Erkel Kórus a minősítésre csak 1966-ban készült fel, de már 1964. május 9-én a megyei színvonalversenyen aranyoklevelet kapott művészi teljesítményéért.

Az Országos Minősítés, az első hivatalos szakmai elismerés az 1966. évi hangverseny értékelése alapján született meg. Az együttest „Aranykoszorús Kórus”-nak minősítették – elsősorban Kodály-Weöres: Öregek c. művének tolmácsolásáért.

Iphigenia Taurisban

Októberben elkészült az együttes második rádiófelvétele, a Kóruspódium c. sorozatban ekkor hallhatta először a közönség.

Még ebben az évben az együttes női szölamaiből megalakult a Leánykar. A kamaraegyüttessé fejlesztett kis csapat Schmidt Mihály igazgatása alatt másodkarnagyával, Goda Imrével készült a szereplésekre. Emlékezetes volt közreműködésük Gluck: Iphigenia Taurisban c. operájának magyarországi bemutatóján az Iseumban, ahol a papnők 24 fős kórusát alkották.

1967-ben a kórus újabb válságos időszaka kezdődött. Anyári rendezvények után Schmidt Mihály nyugdíjazását kérte, s év végén lemondott a kórus vezetéséről is. Működése alatt az Erkel Kórusnak és elődjének, a Zenebarátok Kórusának 76 művet tanított be, 63 előadást vezényelt. Összesen kb. 340-en énekeltek a kezére az eltelt majdnem 9 év alatt.

1968-ban Jugoszláviában járt az Erkel Kórus Tibold Iván karnaggal – viszonzva a maribori kórus látogatását.

A következő esztendőben Mozart: Thamos, Egyiptom királya c. művének magyarországi bemutatóját énekelte a Tibold Iván felkészítette együttes az Országos Filharmónia bérleti hangversenyén.

1970 őszén Deáky István tett kísérletet arra, hogy az egyre csökkenő létszámú együttest életben tartsa.

1971 őszétől a Deáky István vezette Erkel Kórus és az 1970 szeptemberében Goda Imre és Horváth Rezső vezetésével alakult KISZ-Kórus egyre kisebb létszámú együttesei kísérletképpen közös próbákat tartottak. A két énekkar 1972 szeptemberében hivatalosan is egyesült. Fenntartója a Művelődési és Sportház, karnagya Horváth Rezső lett.

A 31 tagú énekkar első sikere az 1973-as Országos Minősítésen kapott „Ezüstkoszorú diplomával” fokozat volt. Komoly előrelépést jelentett a létszám fokozatos növekedése és Für Éva énekművész hangképző, ill. másodkarnagyként való bekapcsolódása a közös munkába.

A fölfelé ívelő pálya újabb állomása az 1974. évi minősítés volt: a „Hangversenykórus” kategóriában „Aranykoszorú diplomával” fokozatot kaptak. Újabb meghívások is érkeztek: rádiófelvételre a Kóruspódium c. műsor számára, ill. bulgáriai vendégszereplésre. Decemberben fennállásának 15 éves jubileumát ünnepelte az együttes.

1975-ben szerepeltek először a Dunántúli Munkáskórusok Találkozóján és a „Vándor Sándor” Kórussemlén, de sor került egy újabb közös produkcióra a Szombathelyi Szimfonikusokkal is: Händel: Acis és Galatea c. művének előadására az Országos Filharmónia szervezésében.

A sikeres rádiófelvételek jutalmaként 1976-ban megkapta a kórus a „Kiváló teljesítményért” plakettet, és szerepelhetett a Kóruspódium nyilvános záróhangversenyén. De nem ért véget a sikersorozat: decemberben az újabb minősítő hangversenyen az énekkar – két kategóriát előrelépve – megkapta a legmagasabb, „Fesztiválkórus” fokozatot.

Eisler-művek magyarországi bemutatója, 1978

1977-ben Lengyelországban ill. Jugoszláviában vendégeskedett a kórus. Emlékezve az 1966-os sikerre, Kodály Zoltán halálának 10. évfordulóján ismét megszólaltatták a Mester Öregek c. művét.

1978-ban a szombathelyi Munkás-Dalos Találkozón az Erkel Kórus magyarországi bemutatóként előadta Brecht-Eisler: Az Anya c. kantátáját. Az elismerő fogadtatás nyomán az énekkart a Kulturális Minisztérium és a Népművelési Intézet „Kiváló Együttes” címmel tüntette ki.

1979-ben grazi vendégszereplést követően ünnepi hangversenyen emlékezett a kórus két évtizedes munkájára. Ez alkalomból a kar-nagy és több kórustag megtisztelő kitüntetéseket vehettek át a decemberi közgyűlésen.

A következő évben ismét „Kiváló teljesítményért” plakettel jutalmazták a sikeres rádiófelvételért az együttest. Mégis – egy újabb válság időszak kezdetét jelezve – csökkenni kezdett a kórus létszáma.

Országos Munkás-Dalos Találkozó, 1980

A következő rádiófelvételért 1981-ben ugyan ismét „Kiváló teljesítményért” plakettet kaptak, a tervezett minősítő hangversenyre azonban már nem vállalkozhattak.

1982-ben a túlélés a türelmes és lelkes kórustagoknak és Horváth Rezsőnek volt köszönhető, akik vállalták az újramegzés munkáját. A Varázsfuvola – amelynek előadásai két évig szüneteltek – 1982-es előadásában újra énekelt az együttes az ELTE Bartók Kórusával.

A válságos időknek ismét szervezeti változás vetett véget: 1983-tól újabb mecénás vállalta, hogy a Művelődési és Sportházzal osztózik a kórus működtetésével kapcsolatos feladatokon – a Szombathelyi 17. Számú Volán Vállalat. A megnövekedett anyagi háttér lehetővé tette a hiányzó felszerelések, ruhák beszerzését, bel- és külföldi programok szervezését. Örömdetesen emelkedni kezdett a létszám, lehetőség nyílt Horváth Imre másodkarnagyként való alkalmazására.

Márciusban ismét rádiófelvétel készült az együttesrel, majd vendégül látták a Solingen-Ohligs kórust, akik meghívását elfogadva 1984-ben a Német Szövetségi Köztársaságban járt az énekkar.

Farsangi bál – Bercsényi Miklós Általános Iskola, 1984

Ez év májusában kerítették sort az együttes fennállása 25. évfordulójának megünneplésére, amelynek kapcsán a karnagy, több kórustag és a fenntartók ismét elismerő kitüntetésekkel vehettek át, Pierre de la Rue: Magnificat c. művét adták elő a Capella Savaria kíséretével.

1985-ben ismét az NSZK-ban járt az együttes, Kasselban és Borkenben szerepeltek Händel: Alexander's Feast-jével a Szimfonikusokkal közös produkcióban.

Az 1986-os év kiemelkedő eseménye a spanyolországi versenyszereplés volt. Cantonigrosban a Zenei Fesztiválon a vegyeskari kategóriában második díjat és Vic Város Különdíját, a női karok között negyedik helyet, a folklór kategóriában ugyancsak negyedik helyet szerzett az együttes.

NDK-beli, ausztriai szereplés és újabb rádiófelvétel fémjelzi az 1987-es esztendőt. Novemberben vendégül látták a pozsonyi Akadémiai Egylet vegyeskarát, akiknek látogatását a következő évben viszonozta a kórus.

Az 1988–89-es évek jelentősebb eseményei: egy-egy rádiófelvétel, részvétel az Országos Munkás-dalok Találkozón, a Szent Jobb tiszteletére rendezett ünnepségeken, a Közlekedési és Szállítási Dolgozók Szakszervezete IX. Országos kórustalálkozóján, karácsonyi hangverseny a ferences templomban, vendégszereplés Sopronban.

1989 májusában ünnepelte a kórus fennállásának 30. évfordulóját. A jubileum egyben a bomlás kezdetét is jelentette: e napon alakult a vetélytárs, a Szimfonikus Zenekar felhívatós énekkara. A Volán is hamarosan megvonta támogatását. A II. Budapesti Nemzetközi Kórusversenyre ugyan benevezett a kórus, de megfelelően felkészülni már nem tudott. Az őszi bad-gleichenbergi szereplés volt az utolsó, amely az elmúlt évek munkáját még méltó színvonalon képviselte.

Ősszel a tagság egy része elhagyta az együttest, csatlakozott a Horváth Imre vezette Radius Kórushoz. Harmadik újrakezdéshez nem érezvén elég erőt, Horváth Rezső a karnagyi posztról lemondott.

AZ UTÓBBI ÖT ÉV

A Sportház vezetése pályázat útján keresett új karnagyot a kórus élére.

1990 januárjában kezdték meg a munkát Pajor Éva vezetésével. Áprilisban mutakoztak be sikeresen a közönségnek Palestrina, A. Rauch, Liszt és Marenzio szerzeményeiből összeállított műsorukkal Budapesten, a Történeti Múzeumban. Hogy a „hazai” közönség se felejtse el őket, s hogy elérhető célt tűzzenek maguk elé, az év folyamán több vasi község templomában, imaházában adtak önálló hangversenyt (Magyarszeccsöd, Sorkikápolna, Egyházasrádóc). Énekeltek az egyházashetyei Berzsenyi-emlékműsorban és a Művelődési és Sportház karácsonyi ünnepségén.

Ősszel már önálló koncerttel léptek a közönség elé. A Szombathelyi Képtárban adták elő többek között Bach, Liszt, A. Rauch, Lassus, Purcell műveiből összeállított műsorukat. Decemberben a Kálvária-templomban adtak adventi hangversenyt, amit aztán a következő években hagyománnyá tettek.

Az 1991-es esztendőben már merészebb feladatokra is vállalkozott a kórus. Januárban készült el Budapesten az első rádiófelvétel Pajor Éva vezetésével. Andreas Rauch madrigálkomédiáját, Liszt Ferenc: Ave verum és Tomás Luis de Victoria: Caligaverunt oculi mei kezdetű motettáját, ill. Kodály: Ének Szent István királyhoz c. művét énekeltek szalagra.

A kőszegi Árpádházi Szent Margit-kápolnában adott koncerten és a Városházán, a Kultúra Napja alkalmából rendezett műsorban való közreműködésen kívül ismét énekeltek a Művelődési és Sportház karácsonyi ünnepségén.

Már két önálló koncerttel jelentkeztek: szeptember 5-én a Képtárban, december 14-én a Kálvária-templomban adtak egész estét betöltő műsort.

A nagy kihívást azonban a Cantonigrosi Zenei Fesztivál jelentette az együttes számára júliusban. Nem kevesebb mint tíz új művet tanult meg a kórus a tavasz folyamán, köztük néhány igencsak fajsúlyosat.

Kötelező művek:

Mozart: Davidde penitente – zárókórus (vegyeskar),
Jagdlied – az Ascanio in Alba c. operából (női kar),
Antoni Nicolau: Salve Montserratina (vegyeskar),
Moreneta (női kar),

továbbá: Horváth Mihály: Három jókedvű dallam (vegyeskar),
Kocsár Miklós: Forintos nóták (vegyeskar),
Szőnyi Erzsébet: Három leánykar (női kar),
Bárdos Lajos: Dana-dana
Ism. katalán szerző: Álom régen messze tűnt (ráadásszámok)

Az óriási lelkesedés és munkakedv meg is hozta gyümölcsét. A női kar kategóriában második helyezést ért el az együttes.

Csendes műhelymunkát terveztek az 1992-es évre. Hogy mégis más-képpen alakult, jelzi, hogy a kórusra kezdett odafigyelni a közönség. Júniusban az Agrowest Kft. létrehozta az Erkel Kórusért Alapítványt, hogy segítse az énekkar munkáját.

Templomi hangverseny – Kőszegszerdahely, 1992

Folytatva a „tájkoncertek” sorát, hangversenyt adott Táplánszentkereszen és Kőszegszerdahelyen. Közreműködtek a Babos Sándort, a Sportház igazgatóját búcsúztató gyászszertartáson júliusban, és az augusztusi Szent István ünnepségen a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központban. Résztvevői voltak a Kodály Napok nagyszabású vegyeskari koncertjének. Oberwarthban ünnepi szentmisén énekeltek, közreműködtek Kincs István apát emléktáblájának avatásán és a hozzá kapcsolódó kiállítás megnyitóján. Énekeltek a Városi Közgyűlés decemberi ünnepi összejövetelén is. Már hagyományosnak mondható tavaszi önálló hangversenyüket május 30-án adták a Képtárban. Novemberben Pécsre látogattak a Pannon Volán Bartók Béla Férfikara meghívására. Közös hangversenyen szerepeltek a vendég-látókkal a Csontváry Múzeumban.

A repertoár ez évben

Hassler:	Ünnepre jöttünk, *
Dowland:	Könyörögjek-é,
Hilton:	If it be love,
Haydn:	A halászlányok,
Liszt:	O salutaris hostia,
Kodály:	Köszöntő, *
	Akik mindig elkésnek,
	Horatii carmen, *
	114. genfi zsoltár
Karai:	Little David, *
Pollanen:	By an' By,
	Sometimes I Feel c. művével bővült.

(* régi mű újratanulása)

Az 1993-as esztendő sem telt tétlenül. Ez évben sikerült megnyerni a közös munka számára Szijj Gábor énekművészt, aki vállalta, hogy hangképzés órákon egyénileg foglalkozik a kórus tagjaival.

Ismét nagy feladatra vállalkozott az együttes: jelentkezett a III. Budapesti Nemzetközi Kórusversenyre és a hozzá kapcsolódó Nemzetközi Minősítő Hangversenyre. Áprilisban utazott a kórus a fővárosba,

de előtte, március 6-án, teljes versenyműsorát bemutatta a Képtárban önálló hangversenyen.

Az erőfeszítések ismét meghozták gyümölcsüket: kategóriájában, az amatőr vegyeskarok között ezüst diplomát kapott az együttes, a minősítő hangversenyen nyújtott produkciót pedig a legmagasabb, a „Nemzetközi Fesztiválkórus” fokozattal jutalmazta a zsűri.

IV. Nemzetközi Kórusverseny – Budapest, 1993

Még áprilisban vendégül látta az együttes a maribori Pro Musica Vegyeskart. Májusban a Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola Egyházzenei Fesztiválján énekeltek közreműködőként.

Tavasszal még egyszer Budapestre látogattak az óbudai Szentháromság-templom kórusának és karnagyának meghívására. Ez alkalomra új, hosszabb lélegzetű művet tanult meg az énekkar – Bárdos: Missa secundáját. Május 16-án utazott Budapestre a kórus, hogy hangversenyt adjon, majd közreműködjön az óbudai Jó Pásztor-templomban. Az új műsort újabb önálló koncerten Szombathelyen is megszólaltatták május 24-én a Bartók Teremben.

Októberben Szlovéniába látogatott a kórus. Viszonzva a maribori énekkar tavaszi vendégszereplését Ptujban, a Lovagvárban és Mariborban, a római katolikus templomban adtak önálló hangversenyt.

November 19-én a szombathelyi Szent Erzsébet-templomban énekeltek a névadó emlékére tartott ünnepi szentmisén. A hagyományos adventi hangversenyre pedig december 16-án került sor a Kálvária-templomban.

Ez évben a következő művekkel gyarapodott a kórus műsora:

Bárdos Lajos:	Missa II. (Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Benedictus, Adnus Dei)
Monteverdi:	Baci, soavi e cari *
Ph.de Monte:	Sorgendo il sol
M. Richardson:	The Morning Trumpet
E. Fabrez:	Boleras Sevillanas

(* régi mű újratanulása)

Január 15-én rádiófelvétellel kezdte az 1994-es évet az Erkel Kórus. Bárdos miséjét és Monte madrigálját vették szalagra. Március 28-án sugározta műsorukat a Bartók Rádió a Kóruspódium c. sorozatban.

Tavasszal két ünnepségen énekeltek: a Szombathely és Vidéke ÁFÉSZ közgyűlésén, ill. a Bercsényi Miklós Általános Iskola Kórusa fennállásának 10. évfordulóján a Bartók Teremben. Az iskolának nemesak tanárai, de régi és mai növendékei is énekelnek az Erkel Kórusban.

Májusban végre lehetőség nyílt a pécsi Bartók Béla Férfikar viszontlátogatására Szombathelyen. Nagy sikerű közös hangversenyt adott a két énekkar a Képtárban.

Júniusban régi-régi tervét valósította meg az együttes: a Bartók Teremben kétnapos intenzív munkával szalagra énekeltek az Erkel Kó-

Csendet kérünk! Felvétel!

rus első műsoros kazettájának anyagát. A felvétel – keresztmetszetét adva az énekkar repertoárjának – a kórus tudását mutatja be a még szélesebb közönségnek. Augusztusban a Magyar Könyvtárosok Egyesülete XXVI. Vándor gyűlését tartotta Kőrmenden. A Zenei Könyvtárosok Szervezete hívta az énekkart szereplésre a Batthyány-kastély dísztermébe.

Az Erkel Kórus 1994 novemberében ünnepi fennállásának 35 éves évfordulóját.

Részletek különböző pályázatokhoz kért referenciákból:

„... Az Erkel Kórus (...) olyan elhivatott közösség, amely a jelenlegi nehéz gazdasági körülmények között (...) példamutató módon teljesíti kulturális misszióját.”

(1994. febr. 16.)

FEISZT GYÖRGY

Szombathely Megyei Jogú Város

Kulturális Bizottság elnöke

„... A kórus működését régóta ismerem, 1990 óta Pajor Éva vezetésével rendkívüli fejlődésnek indult a kórus.”

(1994. márc. 1.)

HOLLERUNG GÁBOR

karnagy,

a Nemzetközi Budapesti Kórusverseny

művészeti vezetője

„... Műsorválasztásuk igen igényes, felöleli a kórusirodalmat a reneszánsz kortól napjainkig (...) bátran vállalkoznak új problémákat jelentő művek előadására...”

(1993)

KÁROLYI PÁL

zeneszerző

„... Igen fontos, hogy működésükkel továbbra is életben tartsák az amatőr kórusélet értékeit, nemes hagyományaikkal ezután is segítsék a kórustagok harmonikus életformáját, és kulturális kincseikkel gazdagítsák közönségüket.”

(1994. jan. 22.)

KOLLÁR ÉVA

karnagy,

az ELTE TFK

Zenei tanszék vezetője

Pajor Éva karnagy zenei tanulmányait Szombathelyen, a Hámán Kató Általános Iskola zenei tagozatán és a Bartók Béla Zeneiskola gordonka szakán kezdte.

1978-ban érettségizett a szombathelyi Nagy Lajos Gimnáziumban és a Zeneművészeti Szakközépiskola szakmai tagozatán. 1978–83-ig a Zeneakadémia karvezetés tanszakának hallgatója, Párkai István növendéke volt. Jeles diplomája megszerzése után két évig általános iskolában tanított Budapesten.

1987 óta a szombathelyi Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola oktatója. Karvezetést, zeneelméletet és szolfézst tanít a Zenei tanszék hallgatóinak. Adjunktusi kinevezését 1994 szeptemberében kapta meg.

Az Erkel Kórust 1990 januárja óta vezeti.

Rotunda Műhely